

Ordlista

människohandel

Ordlistan har tagits fram av Östersjöstaternas råds (CBSS) Aktionsgrupp mot människohandel (TF-THB) inom ramen för projektet Paving the Way for the Harmonized Operational Framework in the Baltic Sea Region (HOF-BSR). Projektet har finansierats med stöd av Socialdepartementet och Svenska institutet (Si).

Denna publikation återspeglar inte nödvändigtvis Svenska Institutets synpunkter och Svenska Institutet kan inte hållas ansvariga för något användande av informationen i denna publikation.

© Östersjöstaternas råds (CBSS) Aktionsgrupp mot människohandel (TF-THB), december 2019

Huvudsakliga författare: Vineta Polatside med medverkan av Anthony Jay
Redigerad av: Endrit Mujaj och Mathilda Högling

Kapitel I

Generella människohandelsbegrepp

Människohandel	Förmodat offer för människohandel	Utnyttjande av en persons utsatta belägenhet
Modernt slaveri eller nutida former av slaveri	Offer för människohandel	Destinationsland
Människohandel med barn	Identifiering av offer för människohandel	Transitland
Exploatering	Rekrytering	Ursprungsland Push-och pullfaktorer för människohandel

Kapitel II

Gärningsmän bakom människohandel

Människohandlare	Hallick/Kopplare	Sugardaddy
Mellanhänder	Loverboy	Madame/Bordellmamma

Kapitel III

Former av människohandel

Människohandel för sexuell exploatering	Människohandel för brottslig verksamhet	Människohandel för tvångsäktenskap
Människohandel för arbetskraftsexploatering eller människohandel för tvångsarbete	Människohandel för tiggeri	Människohandel för skenäktenskap Människohandel för avlägsnande av organ Människohandel för hushållsarbete

Kapitel IV

Nationella funktioner mot människohandel och stöd till offer

Nationell samordnare	Rättigheter för offer för människohandel	Skyddat boende
Nationell rapportör	Principen om straffrihet	Trauma
Regionala samordnare eller regionkoordinatorer	Vidareslussning/hänvisning	Grund för klagan
Arbete mot människohandel	Betänketid	Kompensation
Internationell manual vid misstanke om människohandel	Akut hjälp till offer för människohandel	Stöd vid frivilligt återvändande
Nationell manual vid misstanke om människohandel	Kortsiktig hjälp till offer för människohandel	(Åter-)integrering
Nationell handlingsplan	Långsiktig hjälp till offer för människohandel	Återtraffickera

Kapitel V

Närliggande fenomen

Prostitution	Tredjelandsmedborgare	Tvångsarbete
Person inom prostitution	Papperslös eller irreguljär migrant	Barnarbete
Prostituerad person	Migrerande arbetstagare	Skuldslaveri
Prostituerad	Arbetskraftsmigration	Gromning
Överlevnadssex	Säsongsarbetare	Psykologisk nedbrytning
Sexarbetare	Utstationerad arbetstagare	Skenäktenskap
Migration	Smuggling av migranter	Diskriminering
Migrant	Smugglare	

Barn i människohandel och exploatering

Barns rätt till skydd

Barn

Ungdom eller ung vuxen

Barn på flykt

Ensamkommande barn

Barn som skilts från sina
föräldrar

Sexuellt våld mot barn

Fastställandet av barnets
bästa

Barnets delaktighet

Förmyndare

Generella människohandelsbegrepp

Generella människohandelsbegrepp

Människohandel

innebär att man exploaterar människor i syfte att tjäna pengar. Det är ett allvarligt brott och en kränkning av de mänskliga rättigheterna enligt internationell rätt. Människohandel¹ är ett brott mot den utsatta personen. Det kan ske under tvång eller utan den berörda personens samtycke. Det är ett led i en långvarig relation baserad på exploatering och kan vara nationell eller internationell. Människohandel drabbar främst kvinnor men även män, barn och transpersoner och förekommer i flera olika former (sexuell exploatering, arbetskraftsexploatering, påtvingat tiggeri, påtvingad brottslighet, avlägsnande av organ och andra former) och kan påträffas i alla delar av samhället.²

Modernt slaveri eller nutida former av slaveri

används som ett icke-rättsligt paraplybegrepp som omfattar flera olika former av exploatering. Vissa relevanta former av exploatering (däribland slaveri, slaveriliknande förhållanden, tvångsarbete, de värsta formerna av barnarbete och människohandel) definieras i internationella traktat, medan andra (såsom träldom) ännu inte har definierats. Den gemensamma nämnaren för dessa brott är att de alla utgör former av exploatering då en eller flera personer har kontroll över en annan person. Enligt FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå (UNODC) är termen viktig för påverkansarbete och den har antagits i viss nationell lagstiftning gällande människohandel, exempelvis i Storbritannien. Storbritannien antog 2015 *The Modern Slavery Act*, som innefattar ett förbud mot slaveri, träldom, tvångsarbete och annat obligatoriskt arbete samt människohandel. I lagens kölvatten har insatser för att bekämpa människohandel döpts om

till åtgärder mot ”modernt slaveri”. Ingenstans i lagen definieras eller förklaras dock termen ”modernt slaveri”. Användandet av ett sådant brett men odefinierat begrepp gör att olika former av exploatering riskerar att sammanblandas med det mycket snävare begreppet ”traditionellt slaveri” i det allmänna medvetandet, och äventyrar den korrekta identifieringen av personer som drabbas av människohandel.³

Avsaknaden av en vedertagen definition eller rättslig standard på den internationella nivån leder dessutom till en inkonsekvent användning av termen. Den internationella arbetsorganisationen (ILO) har exempelvis nyligen omorienterat sin verksamhet för att bekämpa ”tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel”, varvid begreppet tvångsarbete används som en övergripande term för traditionella former av slaveri och slaveriliknande förhållanden, skuldslaveri och människohandel.

ILO:s hållning är inte i linje med Europeiska kommissionens inställning. Människohandel kan ha många exploaterande syften, såsom tvångsarbete, trälldom, slaveri och slaveriliknande förhållanden. Människohandel är dock inte detsamma som slaveri, tvångsarbete eller trälldom. Inte alla offer för människohandel hålls i slaveri eller tvångsarbete, och inte heller alla som hålls i slaveri är utsatta för människohandel.⁴

FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå (UNODC) har samma hållning som Europeiska kommissionen. UNODC betraktar människohandel som den övergripande termen och utgår ifrån den i sitt arbete. I detta inkonsekventa och splittrade globala ramverk har medlemsstaterna ännu inte klargjort sin hållning när det gäller begreppet ”nutida former av slaveri”.

Människohandel med barn

är rekrytering, transport, överföring, inhysande eller mottagande av ett barn i syfte att utnyttja barnet, vilket inbegriper sexuell exploatering, tvångsarbete eller tvångstjänster, slaveri eller slaveriliknande förhållanden,

träldom eller avlägsnande av organ. Det finns en viss skillnad mellan människohandel med barn och handel med vuxna, eftersom rekvisit som ingår i definitionen av gärningen för vuxna (användning av våld, tvång osv.) inte är nödvändiga när det gäller barn.

Exploatering

i internationell rätt definieras i allmänhet inte exploatering i sig, även om en minimistandard ges för vad som bör betraktas som exploatering (sexuell exploatering, tvångsarbete, avlägsnande av organ, påtvingat tiggeri, påtvingad brottslighet och andra former av exploatering som definieras i nationell rätt). Detta faktum kan försvåra rättsprocessen, eftersom det inte alltid står klart vad som kan rubriceras och därmed lagföras som exploatering. Svensk lag definierar däremot exploatering närmare. I Sverige är det sedan 2018 straffbart att ägna sig åt människoexploatering, det vill säga att utnyttja människor genom exempelvis tvångsarbete, tiggeri eller arbete under uppenbart orimliga villkor. Svensk lag definierar däremot exploatering närmare. I Sverige är det sedan 2018 straffbart att ägna sig åt människoexploatering, det vill säga att utnyttja människor genom exempelvis tvångsarbete, tiggeri eller arbete under uppenbart orimliga villkor.⁵

Förmodat offer för människohandel

är alla personer som visar tecken på att ha utsatts för människohandel men som inte har identifierats formellt som offer för människohandel av de behöriga myndigheterna (t.ex. polisen) eller som har avböjt att formellt eller rättsligt identifieras som offer för människohandel.

Offer för människohandel

är alla personer som har drabbats av människohandel och exploatering och som formellt har identifierats av de behöriga myndigheterna och beviljats status

som människohandelsoffer, oavsett om förövaren identifieras, grips, åtalas eller döms för brott. Det bör noteras att "offer för människohandel" är ett rättsligt begrepp och inte avser en persons egenskaper, tillstånd eller utmärkande drag.

Identifiering av offer för människohandel

är den process vars syfte är att, i huvudsak på grundval av offrets redogörelse, bedöma huruvida en person är ett offer för människohandel samt vidta åtgärder för att hjälpa och skydda personen. Identifieringen inleds i det ögonblick då man börjar misstänka att den person som man har att göra med kan vara ett offer för människohandel. Man börjar sedan att noggrannare bedöma personens förhållanden och situation eller vänder sig till en behörig institution. Man kan finna stöd för sin misstanke, i vilket fall personen kan hänvisas till det nationella stödsystemet om han eller hon samtycker till detta.⁶

Rekrytering

är det första steget i människohandeln i vilken en människohandlare riktar in sig på ett möjligt offer. Rekryteringen kan inbegripa faktiskt våld eller hot om våld och kidnappning, men vanligtvis bygger den på falska förespeglingar eller maktmissbruk. Rekryteringen kan ske genom informella eller formella nätverk med hjälp av personliga relationer, sociala medier och annonser på internet samt genom privata arbetsförmedlingar. Ofta avtalar de privata arbetsförmedlingarna anställningsvillkoren med arbetsgivarna för migrantens räkning. I artikel 8 i ILO:s konvention (nr 181) om privat arbetsförmedling från 1997 fastställs det att "när arbetstagare rekryteras i ett land för att arbeta i ett annat land skall de berörda medlemsstaterna överväga att ingå bilaterala avtal för att förhindra otillbörligt utnyttjande och bedräglig verksamhet i samband med rekrytering, förmedling och anställning". Privata arbetsförmedlingar har en legitim funktion på arbetsmarknaden. Det finns dock en oro för en ökning av dessa typer av informella

arbetsförmedlare, vilket i vissa fall kan öka risken för övergrepp, tvångsarbete och människohandel bland migrerande arbetstagare.⁷

Utnyttjande av en persons utsatta belägenhet

är utnyttjandet av varje situation i vilken den berörda personen inte har något verkligt och godtagbart alternativ till att låta sig utsättas för övergrepp. Utsattheten kan vara av olika slag: fysisk, psykologisk eller ekonomisk. Situationen kan exempelvis präglas av ekonomiskt beroende. Kort sagt kan det röra sig om alla slags svåra situationer då en människa kan tvingas gå med på att exploateras.⁸

Destinationsland

är den mest neutrala och korrekta termen för det land som en offer har som mål för sin resa. Termen är att föredra framför "värdland", som antyder att migranterna bara är gäster och att deras vistelse är beroende av en inbjudan och sker på värdens bekostnad. I människohandelssammanhang (gränsöverskridande) avser termen det land dit personen transporteras för att exploateras.

Transitland

är ett land genom vilket ett offer transporteras på vägen till den destination där exploateringen kommer att äga rum.

Ursprungsland

är det land från vilket en migrant eller ett offer för människohandel kommer. Termen är att föredra framför "avsändande land" eller "hemland". I samband med människohandel antyder "avsändande land" att staten är aktivt delaktig i att få människor att lämna landet för att bli exploaterade utomlands. Ordet "hem" syftar ofta på en plats där man bor och en plats som ger upphov till

hemkänsla. För många offer är hemmet deras bostadsort i destinationslandet och de kanske inte längre har en fysisk bostadsort, familj eller en social enhet i sitt ursprungsland. Användandet av termen bygger också på missuppfattningen att alla migranter, däribland offer för människohandel, så småningom kan åka ”hem”, oavsett hur länge de har stannat, hur väl de har integrerats och vilka villkor och risker som finns i deras ursprungsland. Termen ”hemland” undergräver dessutom arbetet med att integrera migranterna och antyder på ett mycket skadligt sätt att migranterna inte kan eller bör ha en hemkänsla i det land dit de har migrerat.⁹

Push- och pullfaktorerna för människohandel

varierar och skiljer sig ofta mellan olika länder. Som anges i FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrås (UNODC) Toolkit to Combat Trafficking in Persons är människohandel en komplex företeelse som ofta drivs eller påverkas av sociala, ekonomiska, kulturella och andra faktorer. Många av dessa faktorer är unika för enskilda sammanhang eller stater. Det finns dock även många faktorer som är gemensamma för människohandel i allmänhet eller som återfinns i många olika regioner, sammanhang eller fall. Några av de gemensamma faktorerna är lokala förhållanden som gör att människor vill migrera för att söka bättre levnadsvillkor såsom: fattigdom, förtryck, ojämlikhet, våld mot kvinnor och minoritetsgrupper, kränkningar av mänskliga rättigheter och/eller brist på sociala eller ekonomiska möjligheter samt faror på grund av konflikt eller instabilitet. Politisk instabilitet, oroligheter, inbördeskrig och naturkatastrofer kan också leda till ökad människohandel. Dessa faktorer tenderar att utöva ett tryck (”push”) på offren som får dem att migrera och eventuellt hamna i händerna på människohandlare, men andra faktorer som tenderar att dra till sig (”pull”) potentiella offer kan också vara viktiga. En viktig pullfaktor generellt sett rör efterfrågan på sexuella tjänster och billig arbetskraft. Fattigdom och välstånd är relativa begrepp som leder både till migrations- och människohandelsmönster som innebär att offer flyttar från ytterst fattiga förhållanden till mindre fattiga förhållanden. Människohandel är ett resultat av sammanlänkade push- och pullfaktorer och är i huvudsak knuten till en marknad av tillgång och efterfrågan.

III

Gärningsmän
bakom människohandel

Gärningsmän bakom människohandel

Människohandlare

är en person som ägnar sig åt människohandel (rekrytering, transport, överföring, inhysande eller mottagande av personer genom hot om eller bruk av våld eller andra former av tvång, bortförande, bedrägeri, vilseledande, maktmissbruk eller utnyttjande av en persons utsatta belägenhet eller givande eller mottagande av betalning eller förmåner för att erhålla samtycke från en person som har kontroll över en annan person)¹⁰ i syfte att utnyttja denna person.

Människohandlare verkar på egen hand eller i små, familjelika grupper eller ingår i större kriminella organisationer. De är i huvudsak män (de senaste åren har kvinnor utgjort ungefär 30 procent av människohandlarna).¹¹ Det finns olika typer av människohandlare: players/loverboys, människohandlare från en fattig och/eller utsatt miljö som börjar ägna sig åt människohandel för att få ett bättre liv, människohandlare som föds in i en kriminell miljö och för vilka människohandel (brott) blir normaliserat eller människohandlare i mogen ålder som blir förälskade i en kvinna inom prostitution. De kan hamna i människohandel nästan av en tillfällighet.¹² Vissa offer för människohandel accepterar en "befordran" från offer till människohandlare, eftersom det innebär en förbättring av deras levnadsvillkor. Kvinnliga människohandlare kan ha olika roller. Vissa kvinnor fungerar som understödjare, de kan exempelvis användas för att vakta en plats eller hämta pengar från offer. Andra fungerar som rekryterare.¹³

Mellanhänder

är aktörer som stöder människohandlarnas kriminella verksamhet. Detta system bygger på användning av lagliga verksamheter och förmedlare som fungerar som stödresurser för människohandeln.

Hallick/Kopplare

är en person som bjuder ut, värvar, har hand om och kontrollerar en person och som har ansvar för transaktionen och tillhandahållandet av en prostituerad person till en annan person. Det definieras normalt rättsligen som en person som får någon att göra något eller som får något att ske. Personen tjänar ekonomiskt på den sexuella exploateringen av någon annan i näringssyfte. Relationen mellan hallicken och den sexuellt exploaterade personen är ofta präglad av övergrepp och dominans. Hallicken använder metoder som psykisk misshandel, manipulation, svält, våldtäkt och/eller gruppvåldtäkt, misshandel, fångenskap, hot om våld mot offrets familj, påtvingad narkotikaanvändning och potentiellt pornografisk eller sexuellt explicit filminspelning av personen samt allmänt skambeläggande på grund av dessa handlingar, för att hålla den sexuellt exploaterade personen under kontroll.

Loverboy

är en term som används för en människohandlare eller hallick som med hjälp av tillgivenhet och falsk kärlek får en person, vanligtvis en ung flicka eller kvinna, att hamna i beroendeställning till honom och så småningom utnyttjas i prostitution och sexindustrin.

Sugardaddy

är en vanligtvis äldre man som köper presenter eller ger pengar till en yngre person, ofta en kvinna eller flicka, så att den yngre personen ska tillbringa tid med mannen och möjliggöra för honom att sexuellt exploatera kvinnan eller flickan.

**Madame/
Bordellmamma**

är en kvinna som bedriver koppleri med andra kvinnor och tar hand om vinsten. Madamen står högst upp i människohandelns pyramidstruktur och har ansvar för att samordna människohandeln, förvalta finanserna och rekrytera nya offer.¹⁴

III

Former av
människohandel

Former av människohandel

Människohandel för sexuell exploatering

innebär att en person erhåller ekonomisk eller annan vinning genom att unyttja någon inom prostitution, slaveri eller andra typer av sexuella tjänster, däribland pornografiska handlingar eller produktion av pornografiskt material.

Människohandel för arbetskraftsexploatering eller människohandel för tvångsarbete

är ett område där människohandel och tvångsarbete överlappar varandra. Tvångsarbete är inte nödvändigtvis förenat med människohandel. Generellt kan båda brotten förekomma i samband med arbetskraftsexploatering. Människohandel för arbetskraftsexploatering kan betraktas som den grövre formen av exploatering, medan mer subtila former av tvång utgör mindre allvarliga former av exploatering. Dessa mindre allvarliga former av exploatering kan leda till grövre brott och skapa förutsättningar för människohandel för tvångsarbete. Tvångsarbete kan förekomma utan att det utgör människohandel, men i många länder måste det föreligga exploatering i form av tvångsarbete (eller motsvarande exploatering) för att brottet ska kunna rubriceras som människohandel för arbetskraftsexploatering.¹⁵ Under 2017 ratificerade Sverige ILO:s tilläggsprotokoll till konvention om tvångsarbete från 1930.

Människohandel för brottslig verksamhet

är en typ av exploatering som innebär att en person tvingas begå brott såsom fickstölder, snatteri, skimming och identitetsstöld, narkotikahandel och

annan liknande verksamhet som är straffbelagd och medför ekonomisk vinst. Om brottet upptäcks är det ofta offret, inte människohandlaren, som bestraffas. På grund av offrets rädsla för att människohandlaren ska hämnas på offret eller dennes familj, ofta i förening med en rädsla för myndigheterna, vill offren ofta inte avslöja vem som tvingade dem att begå brottet.¹⁶

Människohandel för tiggeri

avser fall då en persons personliga eller ekonomiska situation eller hjälplöshet utnyttjas för att förmå dem att ägna sig åt tiggeri. De tvingas överlämna hela eller nästan hela sin förtjänst till människohandlaren. Deras frihet är begränsad så till den grad att de inte längre kan bestämma själva huruvida de vill ägna sig åt verksamheten eller ej. Indikatorer på människohandel för tiggeri:

- Personen övervakas hela tiden av andra personer som träder in så snart en kontakt etableras,
- Personen tigger i timmar i sträck, oavsett väder,
- Personen förs till och hämtas från platsen där de tigger.¹⁷

Människohandel för tvångsäktenskap

det finns ingen officiell och internationellt erkänd definition av tvångsäktenskap, men det kan beskrivas som ett giftermål för vilket det saknas fritt och giltigt samtycke från minst en av parterna, på grund av hot, vilseledande och tvång.¹⁸ Dessa är element som normalt förknippas med människohandel. Tvångsäktenskap kan ha särskilda former, däribland arrangerade äktenskap utan båda parternas samtycke, som kan innebära att personen säljs, överförs eller ärvs in i äktenskap, och barnäktenskap, som utgör en form av tvångsäktenskap eftersom barn per definition inte kan ge sitt samtycke eller utöva sin rätt att vägra. Tvångsäktenskap anses också huvudsakligen vara förknippade med traditioner inom vissa etniska grupper eller minoriteter. Förövarna är vanligtvis föräldrar, familjemedlemmar eller andra släktingar.¹⁹

Människohandel för skenäktenskap

är inte en rättslig kategori av människohandel eller ett begrepp som definieras i lagen. Människohandel för skenäktenskap är skenäktenskap med inslag av exploatering. Ett skenäktenskap är ett formellt giltigt men inte ”verkligt” äktenskap, som normalt ingås mellan en EU-medborgare och en tredjelandsmedborgare för att tredjelandsmedborgaren ska få uppehållstillstånd i EU.²⁰

Människohandel för avlägsnande av organ

definieras i Palermoprotokollet till FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Som med andra former av människohandel utnyttjas offrens utsatta situation, ofta deras extrema fattigdom, för anskaffning av organ. Personer som drabbas av denna form av människohandel utsätts för hälsorisker både under och efter avlägsnandet av organen. Många länder i och utanför EU har lagstiftat mot denna företeelse. Det finns dock praktiskt taget ingen information om förekomsten av denna typ av människohandel och åtgärder mot den som inte avser lagstiftning finns inte tillgänglig för de rättsliga och brottsbekämpande myndigheterna i EU:s medlemsstater.

Människohandel för hushållsarbete

är en form av människohandel som är ytterst svår att upptäcka, eftersom arbetet utförs i privata hem. Hushållsarbete är till sin natur en dold form av arbete och är ofta en del av den informella ekonomin. Människohandel för hushållsarbete omfattar en rad situationer som alla har vissa gemensamma kännetecken: förtryck, hot, en plikt att utföra arbete för en privatperson, ytterst låg eller obefintlig lön, få eller inga lediga dagar, psykologiskt och/eller fysiskt våld, begränsad rörelsefrihet, brist på privatliv och hälso- och sjukvård. Eftersom hushållsarbetaren bor i arbetsgivarens hushåll kan personen vara tvungen att vara tillgänglig för arbete dygnet runt, ofta under oacceptabla förhållanden, och kan vara utsatt för övergrepp, förnedring, diskriminerande beteende och bestraffning.²¹

IVV

Nationella funktioner
mot människohandel och
stöd till offer

Nationella funktioner mot människohandel och stöd till offer

Nationell samordnare

är en formell struktur eller position med uppgift att utveckla och implementera nationella åtgärder mot människohandel.

De flesta länderna i Östersjöregionen har utsett nationella samordnare mot människohandel. I Danmark fungerar exempelvis det danska centret mot människohandel (CMM) som nationell samordnare. I Estland fungerar justitieministeriets kriminalpolitiska avdelning och dess analysenhet som nationell samordnare. I Lettland fungerar inrikesministeriets sektorspolitiska avdelning som nationell samordnare. I Norge har justitie- och beredskapsdepartementet huvudansvaret för samordningen av alla statliga insatser mot människohandel. I Sverige har Jämställdhetsmyndigheten denna funktion. I Polen fungerar inrikes- och förvaltningsministeriet som nationell samordnare.

Nationell rapportör

eller motsvarande mekanismer samlar in data för att övervaka och rapportera om människohandel, och fungerar som en analysfunktion med avseende på ändamålsenligheten i nationella åtgärder mot människohandel. Nationella rapportörer eller motsvarande mekanismer kan ha olika status och struktur. Diskrimineringsombudsmannen är nationell rapportör för människohandel i Finland. I Sverige fungerar Polismyndigheten som nationell rapportör. I Danmark fungerar det danska centret mot människohandel (CMM) och den nationella polisen gemensamt som en "motsvarande mekanism".

**Regionala samordnare
eller
regionkoordinatorer**

är regionalt och lokalt baserade och specialiserade, ofta i större tätorter. De har särskild spetskompetens för att hantera människohandelsärenden och utgör en viktig länk på regionsnivå eller kommunal nivå för nationella insatser på plats och i lokalsamhället. I Sverige utses regionkoordinatorer mot människohandel i samtliga sju regioner enligt Polismyndighetens regionstruktur. Det innebär att alla kommuner kan få stöd i människohandelsärenden av en regionkoordinator i regionen. Regionkoordinatorerna är socialarbetare med spetskompetens inom frågor kopplade till hjälp och stöd för offer för människohandel och regional samordning.

I Polen finns det regionala samordnare och arbetsgrupper mot människohandel i alla 16 vojvodskap i den polska polisens organisationsstruktur och på vojvodskapens lokala kontor. Det finns också regionala samordnare inom den polska gränsbevakningen.

**Arbete mot
människohandel**

omfattar alla förfaranden för identifiering och vidareutslussning av potentiella och förmodade offer för människohandel, tillhandahållande av skydd och återanpassning av identifierade offer samt förebyggande arbete, exempelvis utbildning och informationskampanjer om riskerna med människohandel och annan verksamhet.

**Internationell manual
vid misstanke om
människohandel**

är ett samarbetsavtal eller en processkedja för gränsöverskridande övergripande stöd till och/eller överföring av identifierade eller förmodade offer för människohandel. Det kopplar samman alla steg i vidareutslussningen, från inledande undersökning, via formell identifiering och stöd, till stöd vid frivilligt återvändande, social inkludering och civilrättsliga och straffrättsliga förfaranden. Det bygger på samarbete mellan statliga institutioner, mellanstatliga organ och icke-statliga organisationer i de berörda personernas

ursprungs-, transit- och destinationsländer för att fullgöra deras skyldigheter att främja och värna offrens mänskliga rättigheter.²²

Nationell manual vid misstanke om människohandel

är ett ramverk inom vilket statliga institutioner och civilsamhällesorganisationer samarbetar för att identifiera offer för människohandel och se till att de får stöd. Sådana mekanismer kan utgöras av nationella kontor eller samarbetsrutiner mellan statliga institutioner och civilsamhällesaktörer. Kärnan i varje lands manual, som på engelska benämns National Referral Mechanism, är arbetet med att hitta och identifiera möjliga offer och på ett ändamålsenligt sätt hänvisa offren för människohandel till stöd och hjälpinsatser.²³

Nationell handlingsplan

är ett särskilt policyverktyg mot människohandel och en länk till det operativa ramverket. Det är en plan för hur, när och av vem strategiska och operativa insatser ska genomföras.

Rättigheter för offer för människohandel

är universella mänskliga rättigheter. Olika mänskliga rättigheter är relevanta i olika skeden av ett människohandelsförlopp. Vissa är särskilt relevanta för människohandelns orsaker (t.ex. rätten till en tillfredsställande levnadsstandard), medan andra är relevanta för den faktiska människohandeln (t.ex. förbudet mot slaveri). Ytterligare andra är relevanta för åtgärderna mot människohandel (t.ex. rätten till en rättvis rättegång).²⁴

Principen om straffrihet

innebär en skyldighet för stater att säkerställa att nationella myndigheter har möjlighet att avstå från att lagföra eller bestraffa offer för människohandel för deras inblandning i brott som de har tvingats begå som en direkt följd av människohandeln.²⁵ Det kan hända att offer för människohandel bryter mot lagen, exempelvis genom lagöverträdelser i samband med migration, stöld eller narkotikahandel som en del i människohandelsexploateringen.

Vidareslussning/hänvisning

är alla rutiner som innebär att en person skickas, eller ”hänvisas”, till hjälp- och stödinsatser.

Betänketid

är en tidsperiod som beviljas offer för människohandel och som ger dem rätten att tillfälligt stanna i ett land. Syftet med denna tidsperiod är att de ska kunna börja återhämta sig från sin exploatering och fatta ett mer välgrundat beslut om huruvida de vill medverka i straffrättsliga förfaranden. Betänketiden innebär också att offer ges hjälp och stöd, såsom skyddat boende, psykologisk rådgivning, medicinska och sociala tjänster samt juridisk rådgivning.²⁶ Betänketidens längd varierar från land till land, och kan vara mellan 30 dagar och nio månader. På Island är betänketiden nio månader, medan betänketiden i Finland och Norge är upp till sex månader. I Tyskland och Polen är betänketiden tre månader, medan den i Estland är upp till 60 dagar. I Danmark, Lettland, Litauen och Sverige är betänketiden 30 dagar.

Akut hjälp till offer för människohandel

består av krisåtgärder, däribland omedelbart medicinskt, psykologiskt, juridiskt och socialt stöd, samt en föregående behovsbedömning av samtliga dessa behovsområden.²⁷

Kortsiktig hjälp till offer för människohandel

kan innebära att boende på rehabiliteringshem erbjuds tills dess att ordentligt boende och psykologiskt stöd kan ordnas (ekonomiskt stöd, kompensation, terapi, familjerådgivning, hjälp med att flytta till eget boende osv.).

Långsiktig hjälp till offer för människohandel

ges under en längre tid än personen officiellt anses vara ett offer för människohandel som får akut hjälp, och är inriktad på personens långsiktiga behov. Den långsiktiga hjälpen kan omfatta traumaterapi, hjälp med att flytta till eget boende, utbildnings- och fritidsaktiviteter, arbetsförmedling, samhällsorientering och annat stöd som kan behövas för att offret för människohandel ska integreras i samhället.

Skyddat boende

är verksamheter som erbjuder tillfälligt eller mer långvarigt boende och skydd för offer för människohandel, och vilka är erkända i landets formella eller informella manualer vid misstanke om människohandel.

Trauma

är en term för den fysiska och psykiska misshandel av offer för människohandel som kan få allvarliga konsekvenser för den enskildes psykiska eller emotionella hälsa, däribland känsla av svår skuld och skam, posttraumatiskt stressyndrom, depression, anfall av panikångest, förvirring, ångest, missbruk, mardrömmar, ätstörningar och andra följder.

Grund för klagan

avser en upplevd oförrätt som ger en individ eller en grupp en känsla av att de har rätt till något, vilket kan

bygga på lag, kontrakt, uttryckliga eller underförstådda löften, sedvana eller allmänna uppfattningar om rättvisa. Termen klagomålsmekanism kan användas för att beteckna alla rutinmässiga, statliga eller icke-statliga, rättsliga eller icke-rättsliga processer, genom vilka klagomål om näringsrelaterade kränkningar av de mänskliga rättigheterna kan framställas och gottgörelse sökas.²⁸

Kompensation

innebär ersättning för materiella (dvs. objektiva skador på egendom och förlorad lön) och immateriella skador (dvs. subjektiva, fysiska och psykologiska) som ett offer för människohandel har drabbats av.

Stöd vid frivilligt återvändande

är administrativt, logistiskt, ekonomiskt och återintegreringsrelaterat stöd till offer för människohandel och andra migranter som inte kan eller vill stanna kvar i destinationslandet och som går med på att återvända till sina ursprungsländer.

(Åter-)integrering

är återhämtningsprocessen och den ekonomiska och sociala inkluderingen efter att man har blivit utsatt för människohandel. Det omfattar boende i en säker och trygg miljö, en skälig levnadsstandard, och psykiskt och fysiskt välbefinnande, möjligheter till personlig, social och ekonomisk utveckling, samt socialt och emotionellt stöd.²⁹

Återtraffickera

eller *re-trafficking* på engelska, är termen som används för att beskriva att ett offer för människohandel lämnar en människohandelssituation och därefter går in i en ny.

VV

Närliggande fenomen

Närliggande fenomen

Prostitution

innebär att en person erbjuder sexuella tjänster i utbyte mot pengar eller annan kompensation.

Prostitutionslagstiftningen i olika länder påverkas av den allmänna hållningen till prostitution. Globalt sett har nästan alla stater någon slags prostitutionslagstiftning. Uppfattningarna om prostitution som företeelse sträcker sig från att betrakta den som en form av våld mot kvinnor, till att det är varje individs fria val hur man använder sin sexualitet och sin kropp.

I nationell lagstiftning hanteras prostitutionen på olika sätt. Finland och Storbritannien har kriminaliserat köp av sexuella tjänster från en person som misstänks vara utsatt för våld eller som är offer för människohandel. De övriga modellerna i Europeiska unionen (EU) kan i huvudsak delas upp i fyra typer av lagstiftning. Antingen är prostitutionen laglig och reglerad (t.ex. Österrike, Estland, Tyskland, Grekland, Lettland och Nederländerna), laglig och delvis oreglerad (t.ex. Belgien, Bulgarien, Danmark, Italien, Polen och Portugal), helt kriminaliserad (t.ex. Kroatien, Litauen och Rumänien) eller så utgör endast köp av sexuella tjänster ett brott. Den sistnämnda modellen kallas den nordiska modellen eller sexköpslagen. Den är inte riktad mot dem som säljer sex. Istället tillhandahålls stödtjänster för att hjälpa dessa personer ur prostitutionen och köpet av personer för sexuella ändamål kriminaliseras för att minska den efterfrågan som ligger bakom människohandeln för sexuell exploatering. Sverige var det första landet i världen som införde en lag om förbud mot köp av sexuella tjänster 1999. Denna strategi har nu anammats först i Norge och därefter i Island, Nordirland, Kanada, Frankrike, Irland, och senast, Israel.

Person inom prostitution

är en neutral och icke-dömande paraplyterm för personer som säljer sex. Beroende på den nationella prostitutionslagstiftningen och den allmänna synen på prostitution i landet används en mängd olika termer i olika länder för att beteckna en person som är involverad i prostitution.

Prostituerad person

är ett begrepp som signalerar att prostitutionen inte sker av fri vilja och antyder att prostitutionen är något som drabbar en person och inte något som personen gör frivilligt. Termen likställer personen med en kraft eller handling som personen inte har kontroll över. Denna term är lämplig för att beskriva ett offer för människohandel för sexuella ändamål, men mindre lämplig för prostitution i länder där den är laglig.

Överlevnadssex

innebär att man erbjuder sin kropp i utbyte mot medel för att tillgodose sina grundläggande behov, däribland kläder, mat och tak över huvudet. Det är inte någon ekonomisk transaktion.

Sexarbetare

är en term som huvudsakligen används i länder där prostitutionen är laglig och reglerad, t.ex. i Österrike, Tyskland, Nederländerna och Schweiz. Den syftar till att framställa prostitutionen som mer tilltalande och innebär att prostitutionen accepteras som en form av arbete med all den trygghet, reglering och social acceptans som detta bör medföra. I andra sammanhang där lagstiftningen och politiken inte erkänner prostitution som arbete, utan ser det som exploatering och människohandel för sexuella ändamål, används inte termen sexarbetare.

Migration

är förflyttningen av en person eller en grupp av personer, antingen inom ett land eller mellan länder. Det omfattar alla typer av förflyttningar av människor, oavsett varaktighet, sammansättning och orsaker. Termen omfattar migration av flyktingar och internflyktingar, ekonomiska migranter och personer som flyttar av andra skäl, däribland familjeåterförening.³⁰

Migrant

är en person som flyttar eller har flyttat inom ett land eller mellan länder, bort från sin hemvist, oavsett 1) personens rättsliga status, 2) om flytten är frivillig eller ofrivillig, 3) orsakerna till flytten eller 4) vistelsens varaktighet.³¹

Tredjelandsmedborgare

är den term som används för en individ som inte är medborgare i en EU-medlemsstat. Medborgare från Norge, Island, Lichenstein (Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, EES) eller Schweiz ses dock generellt sett inte som tredjelandsmedborgare.

Papperslös eller irreguljär migrant

kallas ofta "olaglig eller illegal migrant", vilket är missvisande. Denna term är utan tvekan skadlig, bidrar till negativa stereotyper och kriminaliserar migranterna. Termerna "irreguljär" och "papperslös" är att föredra, men får inte dölja smugglingens och människohandelns olaglighet. Inte alla irreguljära migranter är utsatta för människohandel, men de löper en större risk att bli exploaterade, särskilt om de anlitar smugglare.³²

Migrerande arbetstagare

är en person som ska anställas, är anställd eller har varit anställd i ett land som personen inte är medborgare i.³³

Arbetskraftsmigration innebär en förflyttning av människor mellan länder eller inom det egna hemvistlandet för anställning. De flesta stater reglerar den nationella arbetskraftsmigrationen i sin migrationslagstiftning.³⁴

Seasonal worker är en migrerande arbetstagare vars arbete till sin natur är beroende av säsongförhållandena och endast utförs under en del av året.³⁵ Termen "säsongarbetare" är att föredra framför termer som "gästarbetare", som förutsätter en gäst-/värdrelation som inte bygger på lika arbetstagarrättigheter. Migranter har ofta svårt att hitta fast anställning och tar många tillfälliga jobb som säsongarbetare, vilket innebär att de ofta byter arbete.³⁶

Utstationerad arbetstagare är en person som skickas ut av sin arbetsgivare för att tillfälligt utföra en tjänst i en annan EU-medlemsstat inom ramen för ett tjänstekontrakt, en koncernintern utstationering eller en uthyrning genom ett bemanningsföretag. Utstationerade arbetstagare är inte skyddade av destinationslandets arbetsrättsliga regleringar. Även om utstationeringen av arbetstagare för tillhandahållande av tjänster antas erbjuda ett system för reguljär migration, leder den, på grund av felaktig tillämpning, i många fall till utsatthet för människohandel för arbetskraftsexploatering.³⁷

Smuggling av migranter är överföringen av människor mellan länder vid sidan av de officiella förfarandena. Detta är ett brott mot staten snarare än mot individen. I många fall kan smugglarna också kränka migranternas mänskliga rättigheter, men deras uppgift är huvudsakligen att tillhandahålla tjänster som migranter efterfrågar när dessa inte erbjuds inom ramen för den reguljära, organiserade migrationen. Smuggling innefattar betalning för underlättande av irreguljär migration och gränspassage.³⁸

Smugglare

är personer som, normalt för att uppnå ekonomisk eller annan materiell vinning och med liten eller ingen hänsyn till migranternas säkerhet och välbefinnande, gör det möjligt för en migrant att olagligen ta sig in i ett land som migranten varken är medborgare eller stadigvarande bosatt i.³⁹

Tvångsarbete

enligt ILO:s konvention om tvångsarbete är allt arbete och alla tjänster som avtvingas en person under hot om straff och som personen inte frivilligt har gått med på. Tvångsarbete har följande sex kännetecken (normalt kombineras två eller fler i arbetstagarens situation): a) fysiskt eller sexuellt våld, b) begränsning av arbetstagarens rörelsefrihet, c) skuldslaveri/livegenskap, d) sena löneutbetalningar eller inga löneutbetalningar alls, e) konfiskering av pass och id-handlingar, f) hot om angivelse till myndigheterna.⁴⁰

Barnarbete

är allt arbete som utförs av barn som berövar barnet dess barndom, dess möjligheter och dess värdighet, och som är skadligt för dess fysiska och psykiska utveckling.⁴¹ Allt arbete som utförs av barn klassificeras inte som barnarbete. Att barn eller ungdomar deltar i arbete som inte negativt påverkar deras hälsa och personliga utveckling eller hindrar deras skolgång betraktas i allmänhet som något positivt. Det kan röra sig om att hjälpa föräldrarna i hushållet, hjälpa till i familjeföretaget eller tjäna fickpengar på fritiden och under loven. Barnarbete i en negativ kontext avser arbete som är psykiskt, fysiskt, socialt eller moraliskt farligt och skadligt för barnen samt hindrar deras skolgång genom att beröva dem möjligheten att gå i skolan, tvinga dem att hoppa av skolan eller få dem att försöka kombinera skolgång med mycket långvarigt och tungt arbete.

Skuldlaveri

är ett olagligt fenomen som innebär att en person tillskrivs ett faktiskt eller fiktivt lån (ofta kopplat till betalningen av rekryteringsavgifter, offrens levnadskostnader och transport) som de förväntas betala tillbaka genom sitt arbete, men som egentligen är en skuld som växer med tiden och aldrig kan avbetalas.

Gromning

är när någon etablerar en känslomässig relation med ett barn eller en sårbar vuxen för att vinna personens förtroende i syfte att utsätta den för sexuella övergrepp, sexuell exploatering eller människohandel. Gromning sker både på internet och genom fysiska möten. Gärningsmännen döljer inledningsvis sina verkliga avsikter och kan ägna mycket tid åt att vinna barnets förtroende. Gärningsmännen kan också försöka vinna en hel familjs förtroende så att de lämnas ensamma med barnet, och om de arbetar med barn kan de använda en liknande taktik på sina kolleger. Gärningsmännen låtsas vara någon annan, exempelvis genom att påstå att de är jämnåriga på internet, ge råd eller visa förståelse, köpa presenter, ge barnet uppmärksamhet, utnyttja sin yrkesställning eller sitt anseende, ta med dem på resor, utflykter eller semestrar osv.⁴²

Psykologisk nedbrytning

är ett sätt att bryta ned någons motstånd mot människohandel. Det påverkar en person genom en kombination av psykologisk manipulation, hot, gruppvåldtäkt, sodomi, misshandel, berövande av mat och sömn, isolering från vänner och familj och andra källor till stöd samt hot mot eller gisslantagande av offrets barn.

Skenäktenskap

ingås ofta för att få rätt till fri rörlighet och bosättning enligt EU-rätten. Beroende på sammanhang kan flera olika termer användas som synonymer till skenäktenskap, såsom konvenansäktenskap, fingerat äktenskap, resonemangsäktenskap eller falskt äktenskap. I allmänhet är dessa termer (och deras motsvarigheter på de olika EU-språken) inte nödvändigtvis erkända i lagen, men används inom politiken, sociologin och kriminologin för att beteckna företeelsen.⁴³

Diskriminering

är när personer av någon anledning behandlas olika, om kriterierna för särbehandling inte tillämpas för att uppnå ett legitimt syfte eller inte står i proportion till syftet.

Diskriminering är en realitet i destinationsländerna och har en direkt eller indirekt inverkan på personen och den hjälp som personen får. Migranter, särskilt kvinnliga eller homosexuella migranter, eller migranter som är transpersoner, drabbas ofta av diskriminering på flera grunder på grund av att de är migranter och dessutom på grund av ras, kön, religion, etniskt ursprung, verkligt eller uppfattat hälsotillstånd och andra grunder. Män som visar svaghet kan också drabbas av diskriminering – identifiering och anmälan kan då hindras på grund av en motvillighet att erkänna att ett brott har begåtts mot dem.

Rasism och stereotyperspelar också in vid diskriminering av migranter – beroende på hur stark samhällets vilja är att acceptera migranter med annorlunda erfarenheter och värderingar. De som ser annorlunda ut, låter annorlunda eller beter sig annorlunda kan drabbas av tyst eller omedveten diskriminering.

WVI

Barn i människohandel
och exploatering

Barn i människohandel och exploatering

Barns rätt till skydd innebär en skyldighet att förhindra och reagera på alla former av övergrepp, exploatering, människohandel, våld och tortyr som rör barn.

Barn är alla personer under 18 år, enligt Barnkonventionen.

Ungdom eller ung vuxen definieras som en person mellan 18 och 24 år. För att statistiken ska vara enhetlig för olika regioner definierar FN "ungdomar" som personer mellan 15 och 24 år, utan att det påverkar tillämpningen av medlemsstaternas definitioner. All FN:s statistik om ungdomar utgår ifrån denna definition, vilket framgår av de statistiska årsböckerna som publiceras av FN:s avdelning för ekonomiska och sociala ärenden.

Barn på flykt avser de många olika barn som migrerar från sitt ursprungsland till ett land inom EU i sökandet efter överlevnad, säkerhet, förbättrad levnadsstandard, utbildning, ekonomiska möjligheter, skydd mot exploatering och övergrepp eller en kombination av dessa faktorer. De kan resa med sin familj eller på egen hand eller med andra personer. De kan söka asyl, vara offer för människohandel eller vara papperslösa migranter.

Ensamkommande barn är barn som är åtskilda från båda sina föräldrar och andra släktingar och inte är i sällskap med någon annan vuxen som enligt lag eller sedvana har ansvar för att ta hand om dem. Denna term är att föredra framför ”ensamkommande minderåriga”, som har en potentiellt förminskande underton och som riskerar att utesluta dem från regler och ramverk för barns rättigheter/skydd.

Barn som skilts från sina föräldrar är barn som är åtskilda från båda sina föräldrar, eller från sina tidigare primära vårdnadshavare enligt lag eller sedvana, men inte nödvändigtvis från andra släktingar. Termen kan därför omfatta barn som åtföljs av andra vuxna familjemedlemmar.⁴⁴

Sexuellt våld mot barn omfattar både sexuell exploatering av och sexuella övergrepp mot barn och kan användas som en paraplyterm för båda dessa företeelser, både med hänsyn till aktiva handlingar och underlåtenhet att agera och förknippat både med fysiskt och psykologiskt våld.⁴⁵

Fastställandet av barnets bästa är ett allsidigt och strukturerat sätt att bedöma risker och barnets återhämtningsförmåga samt identifiera fall av övergrepp, exploatering, människohandel och våld. Syftet med fastställandet av barnets bästa är att fatta ett beslut om barnets bästa i förhållande till en viss fråga och att, när det gäller barn på flykt, hitta en hållbar lösning.

Barnets delaktighet säkerställer att föräldrar, lärare, politiska representanter och personer med andra yrkesroller får höra barns oro, perspektiv och rekommendationer och kan ta hänsyn till

dem i alla sammanhang som rör barnen. Barn har rätt att uttrycka sina åsikter och personer i deras omgivning bör respektera och ta hänsyn till dessa åsikter.

Förmyndare

är en oberoende person som tillvaratar ett barns bästa och allmänna välbefinnande och som för detta ändamål kompletterarbarnetsbegränsaderättshandlingsförmåga. Förmyndaren agerar som lagstadgad förvaltare för barnet i alla rättsliga förfaranden, på samma sätt som en förälder företräder sitt barn.

Referenser

1. Brottsbalk (1962:700), https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/brottsbalk-1962700_sfs-1962-700#K4
2. Tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till Förenta nationernas konvention från 15 november 2000 mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, det s.k. Palermo-protokollet, återfinns den första internationella definitionen av "Människohandel". I Europarådets konvention om bekämpande av människohandel och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF definieras människohandel ytterligare. Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/29/EU av den 25 oktober 2012 om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF. Samtliga EU-medlemsstater har införlivat direktivet i nationell lagstiftning genom många olika rättsakter.
3. Muraszkiwicz, Julia, Modern slavery – but let us remember the trafficked, LSE Human Rights Blog, 2015.
4. Europeiska Kommissionen, Working together to address trafficking in human beings. Key concepts in a nutshell, 2018, https://ec.europa.eu/antitrafficking/sites/antitrafficking/files/key_concepts_in_a_nutshell.pdf.
5. Det straffrättsliga skyddet mot människohandel och människoexploatering, 2017/18:JuU32. <https://data.riksdagen.se/f1/0C3CF304-5750-431E-BA40-FAD85A3E17FF>
6. Koskenoja, Ollus, Roth, Viuhko, Turkia, An unknown future: A report on the effectiveness of legislation concerning assistance for victims of human trafficking. Conclusions and recommendations, <https://tietokayttoon.fi/documents/1927382/2158283/An+unknown+future.pdf/de58c765-d4f7-4ddf-b23c-345ec1c65686/An+unknown+future.pdf.pdf>.
7. Panos Europe Institute, UNAO, Media-friendly glossary on migration, 2014, <https://www.unaoc.org/resource/media-friendly-glossary-for-migration/>.
8. Europarådet, Convention on Action against Trafficking in Human Beings, Explanatory Report, 2005, punkt. 83.
9. Panos Europe Institute, UNAO, Media-friendly glossary on migration, 2014, <https://www.unaoc.org/resource/media-friendly-glossary-for-migration/>.
10. Tilläggsprotokollet om förebyggande, bekämpande och bestraffande av handel med människor, särskilt kvinnor och barn, till Förenta nationernas konvention från 15 november 2000 mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, art. 3(a).
11. FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå (UNODC), Global Report on Trafficking in Persons 2018, 2018, https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/2018/GLOTiP_2018_BOOK_web_small.pdf.
12. TRACE project consortium, TRACEing Human Trafficking. Handbook for policy makers, law enforcement agencies and civil society organisations, 2016, <https://www.cbss.org/wp-content/uploads/2013/01/TRACE-report.pdf>.
13. Lenore Walker, Giselle Gavia, och Kalyani Gopal (red.), Handbook of Sex Trafficking. Feminist Transnational Perspectives, Springer Nature Switzerland AG, 2018.
14. Ibid.
15. Natalia Ollus, Anniina Jokinen och Matti Joutsen (red.), Exploitation of migrant workers in Finland, Sweden, Estonia and Lithuania: Uncovering the links between recruitment, irregular employment practices and labour trafficking. HEUNI Reports 75. Helsingfors 2013: HEUNI, ADSTRINGO project.
16. Anti-Slavery International, Trafficking for Forced Criminal Activities and Begging in Europe Exploratory Study and Good Practice Examples, 2014, http://www.antislavery.org/wp-content/uploads/2017/01/trafficking_for_forced_criminal_activities_and_begging_in_europe.pdf.
17. FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå (UNODC), Human Trafficking Indicators, https://www.unodc.org/pdf/HT_indicators_E_LOWRES.pdf.
18. Minna Viuhko, Anni Lietonen, Anniina Jokinen och Matti Joutsen (red.), Exploitative Sham Marriages: Exploiting the Links between Human Trafficking and Sham Marriages in Estonia, Ireland, Latvia, Lithuania and Slovakia. HEUNI Reports 82. Helsingfors 2016: HEUNI, HESTIA project, <https://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/ci5Y5cgbB/Nettiin.pdf>.
19. Ibid.
20. Ibid.
21. Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), How to prevent human trafficking for domestic servitude in diplomatic households and protect private domestic workers, 2014, <https://www.osce.org/handbook/domesticservitude?download=true>.
22. International Centre for Migration Policy Development (ICMPD), Media and Trafficking in Human Beings Guidelines, 2017, https://www.icmpd.org/fileadmin/user_upload/Media_and_THB_Guidelines_EN_WEB.pdf. International Centre for Migration Policy Development (ICMPD), Media and Trafficking in Human Beings Guidelines, 2017, https://www.icmpd.org/fileadmin/user_upload/Media_and_THB_Guidelines_EN_WEB.pdf.
23. Ibid.
24. Kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR), Human rights and trafficking in persons, <https://www.>

- ohchr.org/EN/Issues/Trafficking/TiP/Pages/Index.aspx.
25. Europeiska Kommissionen, Working together to address trafficking in human beings. Key concepts in a nutshell, 2018, https://ec.europa.eu/antitrafficking/sites/antitrafficking/files/key_concepts_in_a_nutshell.pdf.
 26. FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå (UNODC), Toolkit to Combat Trafficking in Persons Global Programme against Trafficking in Human Beings, 2018, https://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Toolkit-files/08-58296_tool_7-1.pdf.
 27. Östersjöstaternas råd, Guidelines for Municipalities. Stepping Up Local Action against Human Trafficking, STROM project, 2015.
 28. FN:s råd för mänskliga rättigheter (UNHRC), Report of the Special Representative of the Secretary-General on the issue of human rights and transnational corporations and other business enterprises, John Ruggie. Guiding Principles on Business and Human Rights: Implementing the United Nations "Protect, Respect and Remedy" Framework, A/HRC/17/31, 2011, punkt 25.
 29. Surtees, R. After Trafficking: Experiences and Challenges in the (Re)integration of Trafficked Persons in the Greater Mekong Sub-region. Bangkok 2013: UNIAP/NEXUS Institute, http://un-act.org/wp-content/uploads/2018/04/After_Trafficking_Full_Report.pdf.
 30. Internationella migrationsorganisationen (IOM), Key Migration Terms, <https://www.iom.int/key-migration-terms#Migration>.
 31. Internationella migrationsorganisationen (IOM), Glossary on Migration, 2019, https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf.
 32. International Centre for Migration Policy Development (ICMPD), Media and Trafficking in Human Beings Guidelines, 2017, https://www.icmpd.org/fileadmin/user_upload/Media_and_THB_Guidelines_EN_WEB.pdf.
 33. FN:s konvention för skydd av migrantarbetare och deras familjers rättigheter, 1990, art. 2.
 34. Internationella migrationsorganisationen (IOM), Key Migration Terms, <https://www.iom.int/key-migration-terms#Migration>.
 35. FN:s konvention för skydd av migrantarbetare och deras familjers rättigheter, 1990, art. 2.
 36. Panos Europe Institute, UNAOC, Media-friendly glossary on migration, 2014, <https://www.unaoc.org/resource/media-friendly-glossary-for-migration/>.
 37. Van Hoek, Aukje A.H. och Houwerzijl, Mijke, 'Posting' and 'Posted Workers': The Need for Clear Definitions of Two Key Concepts of the Posting of Workers Directive (4 juli 2012), Cambridge Yearbook of European Legal Studies, volym 14, 2011–2012.
 38. International Centre for Migration Policy Development (ICMPD), Media and Trafficking in Human Beings Guidelines, 2017, https://www.icmpd.org/fileadmin/user_upload/Media_and_THB_Guidelines_EN_WEB.pdf.
 39. Internationella migrationsorganisationen (IOM), Glossary on Migration, 2019, https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf.
 40. Internationella arbetsorganisationen, What is child labour, <https://www.ilo.org/ipecc/facts/lang--en/index.htm>.
 41. Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE), How to prevent human trafficking for domestic servitude in diplomatic households and protect private domestic workers, 2014, <https://www.osce.org/handbook/domesticservitude?download=true>.
 42. NSPCC, Grooming, <https://www.nspcc.org.uk/preventing-abuse/child-abuse-and-neglect/grooming/>.
 43. Minna Viuhko, Anni Lietonen, Anniina Jokinen och Matti Joutsen (red.), Exploitative Sham Marriages: Exploiting the Links between Human Trafficking and Sham Marriages in Estonia, Ireland, Latvia, Lithuania and Slovakia. HEUNI Reports 82. Helsingfors 2016: HEUNI, HESTIA project, <https://www.heuni.fi/material/attachments/heuni/reports/ci5Y5cgbB/Nettiin.pdf>.
 44. Panos Europe Institute, UNAOC, Media-friendly glossary on migration, 2014, <https://www.unaoc.org/resource/media-friendly-glossary-for-migration/>.
 45. Greijer s., Doek J, Terminology guidelines for the protection of children from sexual exploitation and sexual abuse, ECPAT, 2016.

Förkortningar

CMM Danska centret mot människohandel

EES Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

EU Europeiska unionen

ILO Internationella arbetsorganisationen

FN Förenta nationerna

UNODC FN:s drog- och brottsbekämpningsbyrå

Contacts

Task Force against Trafficking in Human Beings

trafficking@cbss.org
www.cbss.org

Twitter:
[TFTHB/CBSSsecretariat](https://twitter.com/TFTHB/CBSSsecretariat)

Facebook:
[TFTHB/CBSSpage](https://www.facebook.com/TFTHB/CBSSpage)